

Aan de Inspecteur-Generaal van het Staatstoezicht op de Mijnen,
De heer ir. T.F. Kockelkoren MBA,
Postbus 24037,
2490 AA Den Haag.

Vasse, 29 januari 2021.

Geachte heer Kockelkoren,

Wij zijn als Stichting Stop Afvalwater Twente (S.S.A.T.) een Burgerinitiatief in Twente, waar al jaren (tegen de wil van ons, tegen de wil van het overgrote deel van de bevolking en tegen de wil van alle gemeentebesturen van Noordoost Twente) vervuild NAM-afvalwater wordt geïnjecteerd in lege gasvelden.

Graag vragen wij uw gewaardeerde aandacht voor het feit, dat wij op grond van feiten en constatering van mening zijn dat het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) met betrekking tot de afvalwaterinjecties in Noordoost Twente niet voldoende onafhankelijk is en mede daardoor niet functioneert zoals dat zou moeten. In dat licht gaan wij hierna puntsgewijs op een aantal zaken in.

Gebrek aan onafhankelijkheid

In de gecombineerde tv-uitzending van tv-Oost, tv-Drenthe, tv-Groningen en tv-Friesland, in november 2019, kwam duidelijk naar voren, dat SodM niet tot slecht functioneert. Alle geïnterviewde personen gaven m.b.t. SodM aan, dat 'de slager zijn eigen vlees keurt' en dat er geen sprake is van voldoende onafhankelijkheid.

SodM valt onder het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en wordt door dat ministerie (aan-)gestuurd. EZK is (mede-) opdrachtgever voor de herontwikkeling van de oliewinning in Schoonebeek en in die lijn dus ook van de injecties van vervuild productiewater door de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) in lege gasvelden in Twente. EZK is medefinancier en deelt voor het overgrote deel mee in de opbrengsten van die oliewinning; dus die relatie is wel helder. De SodM-vertegenwoordiger in voornoemde tv-uitzending kwam verre van overtuigend over en sloot af met de woorden, "dat er niet met opzet fouten werden gemaakt".

Maar juist door doelbewust voorstelbare risicosituaties als onvoorstelbaar neer te zetten met gebruik van onjuiste aannames, worden fouten dus wel bewust ingebracht. Of anders gezegd: fysisch bewezen processen (natuurwetten) worden door NAM/SodM omgedraaid naar niet te verwachten processen; dit met inbreng van complexiteit en onjuiste aannames/informatie.

Ook bleek in voornoemde tv-uitzending duidelijk, dat SodM niet daadwerkelijk controles uitvoert en zelfs soms geen steekproeven doet. SodM vertrouwt (gemakshalve of daartoe 'uitgenodigd' door EZK) op de controles die de NAM uitvoert en de rapportages die de NAM van die onderzoeken opstelt.

Naar alle waarschijnlijkheid wordt uw onafhankelijke en met toezicht belaste SodM klein gehouden door een oppermachtig EZK en kan SodM niet de positie innemen die het zou moeten vervullen. In de kinderopvangtoeslagenaffaire bij de belastingdienst hebben wij kunnen zien tot welk een maatschappelijke ellende een dergelijk gebrek aan ruggengraat bij een rijksdienst kan leiden. Ook wij als Burgerinitiatief S.S.A.T. zelf hebben slechte ervaringen met SodM. Deze stellen wij in de volgende paragraaf aan de orde.

Voorbeelden van slecht of niet controleren door SodM

Bij de milieuvergunningen voor de vuilwaterinjecties in Twente zijn voorwaarden en controle-eisen vastgelegd in het monitoringsrapport, 'Water Management Plan (WMP)'. Bepaalde meet- en controlegegevens/-cijfers moeten in dat kader jaarlijks door de NAM in inspectiejaarrapporten verstrekt worden aan SodM.

3.1 : Zo is de toegestane hoeveelheid te injecteren vervuild productiewater per injectieput vastgesteld op een maximaal aantal m³ per dag. In afwijking daarvan wordt dit door de NAM in de inspectie-jaarrapporten ingevuld in m³ per jaar, hetgeen sjoemelen mogelijk maakt. In oktober 2019 waren drie injectieputten buiten gebruik en alleen put ROW-5 werd voor het injecteren van afvalwater gebruikt. In deze put mag slechts 2500 m³ per dag geïnjecteerd worden, maar de aanvoerhoeveelheid is 3000 m³ per dag; dus een overschrijding van 500 m³ per dag. Maar door de vermelding op jaarbasis blijft de 'overschrijding' uit het zicht.

SodM slikt deze kwalijke werkwijze van de NAM als zoete koek.

3.2 : De totale hoeveelheid te injecteren afvalwater is niet vastgelegd per injectieput maar per locatie. Voor de locatie Bentertsteeg gaat het om twee putten. In totaal gaat het hier om 7,8-miljoen m³; dus samen voor put 3 en put 4. Het injectiewater voor put 3 gaat naar een dieper gelegen gasveld onder de zoutlaag. Het water voor put-4 gaat naar het hoger gelegen gasveld boven in de zoutlaag en is volledig gescheiden van het diepere veld. Het injecteren van afvalwater in put 3 is -als gevolg van afkeuring van de putbuis- in 2015 definitief gestopt. Er was tot dat moment in die put minder dan 0,1-miljoen m³ afvalwater geïnjecteerd. De NAM schuift dan de volledige hoeveelheid te injecteren vervuild productiewater (7,8-miljoen m³) toe naar één put en één gasveld.

SodM sluit haar ogen voor deze onwettige kunstgreep en laat de 'NAM-wisseltruuk' onbelemmerd toe.

3.3 : Verplichte monitoringen worden niet vermeld in de jaarrapporten van de NAM zoals: >De jaarlijkse drukken onder in de injectiebuis; dit is tevens de actuele poriëndruk in het gasveld. >De hoogtemetingen op het maaiveld boven de gasvelden en omgeving, om inzakking van het gebied zichtbaar te maken. Daadwerkelijke inzakkingen worden niet verwacht volgens de NAM.

Wij hanteren -als logisch gevolg van het forse proces van het grootschalig oplossen van zout- het uitgangspunt, dat lang niet zeker is dat er op termijn geen aardbevingen en inzakkingen zullen voorkomen. SodM laat dit nalaten van het vermelden van de verplichte monitoringen door de NAM gewoon passeren.

3.4 : In april 2018 hebben wij een brief aan SodM gestuurd met bevestigingen/bewijzen van onjuiste aannames m.b.t. de (zgn. afsluitende en onoplosbare) anhydrietlaag. Deze brief hebben wij aan uw dienst verzonden, omdat SodM wettelijk is aangewezen als toezichthouder, veiligheidscontroleur, EZK-adviseur en kennisspecialist. Echter op de inhoud en strekking van onze brief heeft SodM niet gereageerd. SodM heeft in haar blijkbaar onderdanige positie de brief doorgeschoven naar EZK. Het ministerie heeft ook niet inhoudelijk gereageerd op ons schrijven. Ze heeft zich er met een Jantje van Leiden van afgemaakt door slechts een opsomming van een groot aantal reeds bekende NAM- en expertiserapporten te formuleren. Deze expertises hebben allemaal één ding gemeen: alle bij het spel betrokken instanties zijn niet verantwoordelijk voor toekomstige risico's, schade en/ of aansprakelijkheid. Je vraagt je af wat eigenlijk de waarde is van deze expertiserapporten. SodM had zelf ook al eens zo'n opsomming van alle rapporten samengesteld in het kader van 'Evaluatie SodM 2016'. Dit geeft aan, dat SodM meeloopt met en zich laat sturen door de NAM en EZK, zoals de Onderzoekraad voor Veiligheid destijds in haar Groningenrapport al fijntjes vermeldde. Er is sindsdien -jammer genoeg- niets veranderd in de houding en de werkwijze van het SodM.

3.5 : De risico's/mogelijke gevolgen van het grootschalig oplossen van zout kunnen naar onze inschatting op termijn een directe bedreiging vormen voor de bewoners van het gebied waar geïnjecteerd wordt. Na de periode van vuilwaterinjecties zal de ondergrondse caverne zich geleidelijk aan vullen met aardgas, dat nog in voldoende mate in de ondergrond aanwezig is. Bij een inzakking kan een dergelijke hoeveelheid gas een extreme bovengrondse explosie veroorzaken. (zie site: www.stopafvalwatertwente.nl onder de knop 'technische gevaren'). Het zou daarbij kunnen gaan om een explosieve wolk van enkele km³, waarbij dan mogelijk honderden mensen zouden kunnen omkomen. Dit risico baseren wij op natuurwetten en bestaande overeenkomstige processen. Maar SodM blijft meegaan met de onjuiste aannames van de NAM en grijpt niet in.

3.6 : Voormalige Akzo-deskundigen bevestigen desgevraagd het ongelijk van de door de NAM geconsulteerde TNO-deskundigen. TNO geeft aan, dat vergelijken van het grootschalig oplossen van zout als gevolg van de vuilwaterinjecties met het oplossen van zout in zoutwinningscavernes niet opgaat, omdat bij de zoutwinning optimale condities geschapen worden.

Maar de Akzo-specialisten geven aan, dat die vergelijking wel te maken is, maar dat het oplossen van zout in hun zoutwinningscavernes sterk wordt afgeremd door olie op het water in de cavernes gedurende de gehele winningsperiode. De condities zijn dus anders; zonder die stuurolie zou men al binnen één jaar aan het dakgesteente zitten (40 – 50 meter naar boven). Bovendien is bij de vuilwaterinjecties sprake van een hogere temperatuur en is er ook meer stroming, waardoor het grootschalig oplossen van zout versneld wordt. Bij de zoutwinning verloopt het proces gecontroleerd en gestuurd, doch bij de afvalwaterinjecties daarentegen is dit proces ongecontroleerd en vindt er geen monitoring plaats. SodM laat de grote risico hiervan voor wat het is en steunt zelfs de NAM bij de misstanden.

Vragen

Wij willen ons schrijven afsluiten met een tweetal vragen:

1. Graag zouden wij van SodM alsnog een inhoudelijke reactie ontvangen op onze brief van april 2018.
2. Volgens informatie van SodM zit er vanaf november 2019 in de binnenputbuis van ROW-2 een vernauwing op een diepte van 1117 meter, waardoor de vuilwaterinjectie verstoord wordt. Het betreffende gasveld zit daar op een diepte van 1083 meter en net daar boven eindigt de binnenputbuis; net boven de perforatie. De aangegeven diepte van 1117 meter klopt dus niet. Wij zouden van u op dat punt graag nader uitleg hebben. Bovendien staat er in het jaarrapport 2019 niets over deze putbuisvernauwing. Graag zouden wij van u willen horen waarom deze niet geringe 'storing' niet door de NAM gemeld is en of SodM inmiddels bij de NAM-directie om opheldering heeft gevraagd op dit punt.

Naast de beantwoording van bovenvermelde vragen zouden wij een reactie van uw zijde op ons schrijven zeer op prijs stellen.

Voor de wenselijke transparantie vermelden wij tot slot, dat wij dit schrijven in kopie zullen doen toekomen aan de minister en de staatssecretaris van EZK, de heer Pieter Omtzigt in zijn hoedanigheid als lid van de Tweede Kamer, aan alle fracties van de in de in de 2^e Kamer zitting hebben de politiek partijen, aan de Onderzoekraad voor de Veiligheid en aan de regionale pers. Ook uw beantwoording van de door ons gestelde vragen en uw reactie op onze brief zullen wij, uiteraard met uw goedvinden, met genoemde adressanten delen.

Met vriendelijke groet,

Stichting Stop Afvalwater Twente,
Freddy Mensink (voorzitter)

contact: freddymensink@hotmail.com